СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 196. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 18-го вересня 1942. No. 196. Jersey City, N. J., Friday, September 18, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ПІДВИШКА ПЛАТЕНЬ У КОПАЛЬНЯХ МЕТАЛЕВИХ РУД

ВАШИНҐТОН. — Комітет, що репрезентує публику, робітників і копальні, більшістю голосів ухвалив, що робітникам, занятих при видобуванні залізної, мідної й інших руд, треба піднести в деяких випадках більше, ніж 15%, як це було недавно постановлено. Проти цього рішення протестував представник копалень. Він говорив, що це не є ніякий патріотизм з боку робітництва, коли життя подорожіло лише на 15%. Це чистий зарібок, а не посвята, говорив представник копалень. Але інші представники взяли під увагу інші чинники: внаслідок великих зарібків по містах, чи по інших фабриках воєнних продуктів, багато копальняних робітників покинуло копальні й удалось до тих фабрик. Коли інші заробляють, чому вони не можуть, говорять вони. Внаслідок того біля 20% копальняних робітників опустило працю. В дальшім бігу це зле відбилось на видобуванні залізної руди, котре що місяця почало зменшатись. Щоб цьому зарадити рішено піднести ціни на працю у копальняних підприємствах, та в той спосіб придержувати в них робітників.

ПОЛ МЕКНОТ ПРО КОНТРОЛЮ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Пол МекНот, голова комісії людської сили, заявив, що американська суспільність вже на стільки підготована, що вона радо прийме закон контролі всіх працюючих людей. Справа та нині на стільки пекуча, що уряд вже виготовив законопроєкт такої контролі та вже в короткому часі дасть його до одобрення конґресови. На основі цього законопроєкту уряд матиме право звеліти робітникам працювати в однім місци, або в другім. Також не буде мови про торги за платню, бо всім тим контролюватиме уряд. Вже тепер в деяких околицях уряд зарядив, що кожний робітник, котрий шукає праці в іншій фабриці, мусить мати розрішення від попередньої фабрики, та фабрика виробляла воєнні продукти. Пол МекНот далі говорив, що апель до виродуміння працівників не дав бажаних наслідків, тому ту справу мусить законом реґулювати уряд.

ЗАКЛИК ДО ЗБИРАННЯ СТАРОГО ЗАЛІЗЯ.

НЮ ЙОРК. — Посадник Ля Ґвардія розпічне в Ню Йорку кампанію за збирання старого заліззя і ріжних металів. Всі люди повинні якслід перешукати свої доми, свої пивниці і піддаша, а також стайні і шпихлірі, коли вони фармери, і віддати для вжитку уряду кожний кусок металю, що для них непотрібний. Попередньо президент заявив, що коли добровільна збірка старих металів не дасть бажаних вислідів, то уряд буде силою збирати старе заліззя.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ В НЮ ГЕЙВИН.

НЮ ГЕЙВИН (Конетикат). — В фабриці Винчестер Репітінґ Арм Ко. повстав вибух підчас котрого зазнали поранення 20 дівчат-робітниць. Серед них є одна тяжко ранена, що правдоподібно помре. Власти ізолювали частину, в котрій повстав вибух і стараються ствердити, які були причини вибуху.

ДАРУНКИ ДЛЯ СОВЕТСЬКИХ ДЕЛЕҐАТІВ.

НЮ ЙОРК. — Юнія кушнірських робітників в Ню Йорку, подарувала Людмилі Павличенко, одній з совєтських делеґатів на зїзд світової молоді в Вашинґтоні, гарне жіноче футро. Людмила Павличенко передтим промовляла до тих робітників в російській мові й опісля дістала від них гучну овацію. До згаданих робітників промовляли також два інші представники советської делеґації, Пчелінцев і Красавченко. Ім теж згадана юнія вручила дарунки в формі коротких кожушків. На згаданім зібранні приявні домагались негайного відкриття на заході Европи другого фронту, щоб відлекшити німецький напір на Совети.

ЗАГАЛЬНА МОБІЛІЗАЦІЯ В БРАЗИЛІЇ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Бразилійський уряд зарядив у себе загальну мобілізацію. Та мобілізація буде відбуватись на тих самих зразках, що мобілізація в Америці. Наперед підуть особи від 21 до 30 року життя. За ними підуть від 30 до 35, ще далі підуть 18 і 19-літні, а накінець від 35 до 45. Бразилійський уряд при матеріяльній допомозі Америки задумує збудувати дуже сильну армію і фльоту, на яку лиш його 44-міліонову націю стати.

АМЕРИКАНСЬКІ ВТРАТИ В КОРАБЛЯХ.

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що втрати в воєнних і торговельних кораблях Японії значно перевищають втрати Америки. Америка втратила 32 воєнних кораблів, які японці затопили. 9 кораблів японці взяли в полон, а 12 ушкодили, Америка затопила 59 японських кораблів, взято в полон 15, а 60 ушкоджено. До того числа ще треба зачислити 83 японських транспортових кораблів затоплених, 31 полонених і 31 ушкоджених.

Затоплення Американського Літаконосця „Йорктавн"

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що японські літаки і субмарини затопили великого американського літаконосця, 19,000 тон, „Йорктавна". Затоплення наступило ще 6. червня ц. р., в бою недалеко острова Мидвей. Департамент фльоти пояснює, що щойно тепер повідомлено публику про це тому, бо були поважні причини думати, що японці про те затоплення ще нічого не знають. Наперед японські літаки ушкодили його бомбами. Опісля японська субмарина пустила в нього дві торпеди і він перехилився на бік. Опісля поволи пішов на дно. З залоги дуже мало пропало, бо було подостатком часу всіх живих і ранених перенести на кружляка. В той сам час японці затопили ще й американського нищівника, „Гемана". Підчас цього трагічного моменту американські моряки поводились згідно з найкращою традицією американської фльоти. Кількох моряків було захоплених в однім переділі на кораблі, звідки вже не могли вирватись. Тільки телефоном вони були получені з рештою моряків. Коли по телефоні їх питали, чи знають, що їх чекає, вони відповіли, що так, але останні хвилини збувають весело і грають в карти.

НАЛЕТ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІТАКІВ НА КІСКУ

ВАШИНҐТОН. — Американські бомбовики несподівано налетіли на японську базу на острові Кіска, що є одним з цілої ґрупи Алевтських островів. Вони знищили стоячі в порті кораблі, серед яких було два замітачі мін, три транспортові кораблі і дві субмарини. Вони також знищили інші забудування в тій базі і залишили її в ногни. Американські летуни не зазнали жадної шкоди.

ДАЛЬШІ БИТВИ НА СОЛОМОНСЬКИХ ОСТРОВАХ

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти подав до відома, що на Соломонських островах і на водах окружаючих ті острови, далі ведуться завзяті бої між американськими силами і японськими. Американські літаки налетіли на ґрупу японських кораблів і бомбами ушкодили два японські кружляки. На острові Ґвадальканал японці далі пробують відзискати втрачені бази, але дотепер всі їх атаки відбито з великими для них втратами.

На східнім кінчику острова Нова Ґвінея, в околицях Порту Морсбі, знов розпочались завзяті бої. Японці таки хочуть передістатись через високі гори до Порту Морсбі, не звертаючи уваги на втрати.

Сподіваються Націстичного Комунікату про Заняття Сталінґраду

ЛОНДОН. — Німецьке міністерство пропаганди сповістило в середу німецьку пресу й заграничних кореспондентів, що до 24 годин райхсфірер Гітлер подасть з головної кватири якесь спеціяльне звідомлення. Загально догадуються, що це буде вістка про заняття Сталінграду німецькими військами.

Вказують на те й слова, сказані в середу Францом фон Папеном, німецьким амбасадором у Туреччині, що мовляв, як Бог дасть, то Сталінград буде занятий завтра.

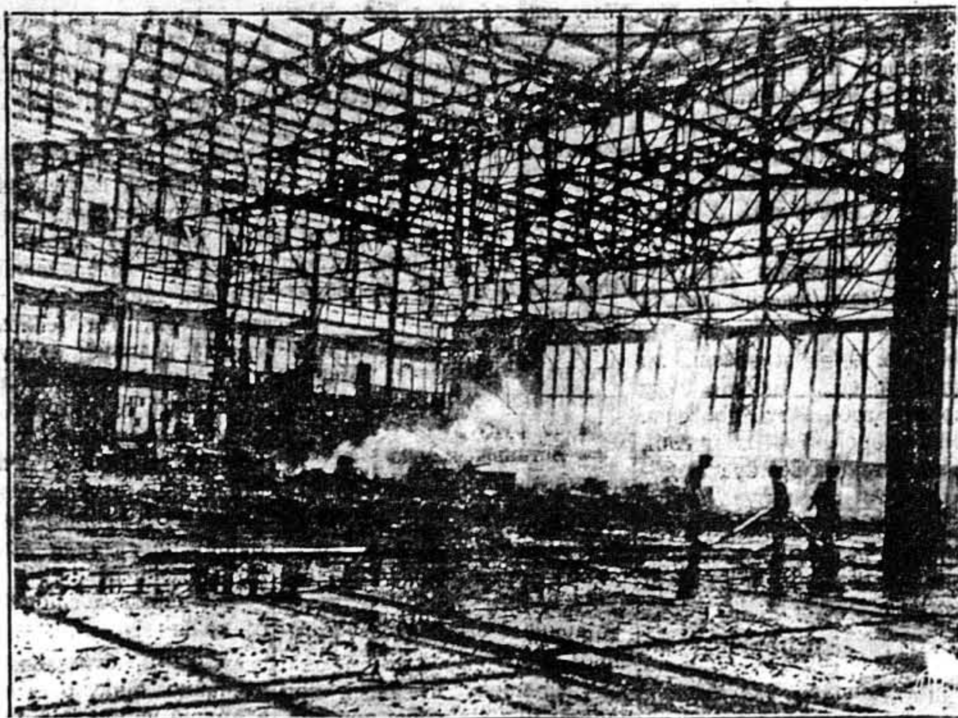
ВЕИКИЙ РЕЙД БРИТІЙЦІВ НА НІМЕЧЧИНУ

ЛОНДОН. — Британські бомбовики знову вдарили масою по фабричних і мілітарних центрах південно-західної Німеччини. Німецькі радіові стації подали, що британці втратили 37 літаків, з чого, принявши, що британські втрати при рейдах виносять коло 5 процентів, можна зробити висновок, що в цьому рейді брало участь коло 800 бомбовиків.

ВИЛКІ ВІДВІДУЄ ПРАВИТЕЛЯ ІРАНУ

ТЕГЕРАН (Іран). — Вендел Вилкі, особистий представник президента Рузвелта, був на обіді в правителя Ірану, Могамеда Шаха Палеві, в його літній резиденції. У своїй промові на цьому обіді Вилкі заявив, що він подорожує довкола світа у пошукуванні приятелів Злучених Держав. На обіді попри представників іранського уряду були начальники дипльоматичних місій Британії й Росії.

„Моя країна", говорив Вилкі, „*не шукає користей. Вона не хоче ніяких територій, ні додаткової сили, ні контролі над іншими. Але вона хоче знати, хто є ті, що з нею воюють — хто є ті, що готові жертвувати для спільної справи. Настав тепер час, коли люди й народи мають встати й датися порахувати*".

ВДАРИЛИ В ГАНҐАР, АЛЕ НЕ ЗАСТАЛИ ЛІТАКІВ. — На образку бачимо, як американські вояки очищують ганґар, вдарений японською бомбою. Це було підчас боротьби за Мидвей на Пацифіку. Та особливо замітне тут те, що японська бомба впала тоді, коли всі американські літаки вилетіли з ганґару і брали участь у тій повітряній боротьбі, що перехилила перемогу на американський бік.

ЗАВЗЯТІ БОЇ НА ОКРАЇНАХ СТАЛІНҐРАДУ

МОСКВА. — Російська головна команда признала офіціяльно, що вибрані німецькі війська вже вдерлися в північно-західні окраїни Сталінґраду, де червона армія й цивільне населення очайдушно боронить цього важного міста, котре є немовби брамою до Астрахану й Каспійського моря.

Виданий у четвер в опівночі комунікат каже: „На північно-західних окраїнах міста наші війська звели завзяті бої з ворогом. В одному секторі поодинокі групи ворожих повзів вбили клини в наші оборонні позиції, але їх стерто з лиця землі підчас важкого бою, що з того вивязався."

Російські війська воюють з горіючим Сталінґрадом за своїми плечима. Запалили його націстичні бомбовики.

Націстичний комунікат каже, що німці здобули додатковий терен у завзятих боях та що вибрані війська дійшли вже до ріки Волги в центрі міста.

Російський комунікат каже, що на центральному кавказькому фронті російські війська захопили „тактично важну місцевість" в околиці Моздока та відбили сильні німецькі напади на південний беріг ріки в тому місці. За російським комунікатом, німецькі війська находяться ще 60 миль від Ґрозного. Німці теж пруться здовж Чорного моря від Новоросійська на полудне.

ДРУГИЙ ФРОНТ КЛОПОЧЕ АЛІЯНТІВ.

ЛОНДОН. — Анґлійська преса приходить до переконання, що підчас розмов між британським премієром Чорчилом і советським премієром Сталіном у Кремліні зазначилося розходження між цими провідниками щодо часу, коли повинен бути відкритий другий фронт. Часописи кажуть, що Сталін наставав, щоби цей фронт відкрито цього року на Заході. Мовляв, американські представники, що товаришили британцям, погоджувалися в цій справі з британським премієром. Російська преса й радіо щораз частіше натякають, що аліянти лишили Росію саму.

МАДАҐАСКАР ПРОСИТЬ ЗАВІШЕННЯ ЗБРОЇ.

ЛОНДОН. — Французька влада на острові Мадаґаскарі попросила завішення зброї. Британський командант у Східній Африці вже вислав його умови, котрих досі не подано до публичного відома. Догадуються, що він певно настає на це, щоби японці й німці не могли вжити ніякої частини острова проти Обєднаних Держав.

Перед цею вісткою був виданий урядовий комунікат, що британські війська стрінулися підчас окупації Мадаґаскару з опором лише в трьох місцях.

БРИТІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ МАНДЕЛЕЙ.

НЮ ДЕЛІ (Індія). — Британські бомбовики знову атакували японські позиції на окупованім ними Манделею, в Бурмі. Всі бомбовики вернулися цілі на свої позиції. Непогода не дозволила одначе зробити докладні обсервації наслідків атаку на кораблі й баржі на ріці Іраваді.

У 7 рейдах японців на Індію протягом травня й червня збито разом 285 осіб.

БРИТІЙЦІ ПІД ТОБРУКОМ УТРАТИЛИ ДВА НИЩИТЕЛІ.

ЛОНДОН. — Британська адміністрація подає, що в операції британських воєнних кораблів проти заголоненої тепер націстами африканської твердині Тобрука Анґлія втратила два нищителі. З нищителя „Зулю" врятовано більшість офіцирів і залоги. Нищитель „Сих" затонув бризько берега, і адміралція сподівається, що більшість його моряків вспіла дістатися на беріг.

СОВЕТСЬКА ҐАЗЕТА ХВАЛИТЬ АЛІЯНТСЬКИХ МОРЯКІВ.

МОСКВА. — Часопис „Красний Флот" висказується з подивом про британських і американських моряків, що служать на кораблях, які довозять з Америки й Анґлії до Росії воєнні матеріяли, як: повзи, літаки, гармати й кулі.

Описуючи американського лютенанта Гола, що остався з одного затопленого американського корабля, часопис каже: „Веселий, динамічний, невтомний, він не лише вмів усе оповісти добру історію, але є знаменитим гарматчиком. Ніхто не міг його перемогти в танцю, жартах і співі".

МАСОВІ ДЕПОРТАЦІЇ В ЛЮКСЕМБУРҐУ.

ЛОНДОН. — Націстичні наїзники Люксембурґу стали депортувати масово людей, котрим закидують проти-націстичну діяльність. Націстичні комісарі склали „чорні листи" осіб, вірних ідеї самостійности Люксембурґу або пануючому родові, і на основі цих ліст вивозять людей групами з краю. Самі німці заявляють, що вони готові вивезти хочби все населення Люксембурґу (що в 1935. році виносило близько 297,000 душ).

"SVOBODA" (Ukrainian Daily).
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Не Можуть Надивуватись!

Проти-українська пропаґанда так обріхувала світ щодо правдивої істоти українського визвольного руху, що тепер сама попала в добрі клопоти, бо минуло стільки часу, як українські землі опинились під німецькою окупацією, а тут нічого не чути, щоб німцям в Україні краще поводилось ніж в інших окупованих краях. Навпаки, в многих краях є ріжні Квізлінґи, є спроби угодових намагань, є орґанізовані ріжні армії, примусові й добровольчі, є відзначування ріжних офіцирів і високих урядовців за вірну службу націстам, — а з України про те все нічого не чути.

Тим ми не хочемо казати, що в Україні уся та справа представляється ідеально. Ні. Та, не маючи ніяких звязків з українськими землями й українським народом в Европі, а тим самим і відповідних матеріялів, якими ми самі моглиб оперувати, обмежуємось до чужих джерел. Значить, що робимо заключення на підставі тих вістей, що доходять до нас через ріжні пресові бюра, що не служать інтересам українського народу, а інтересам інших народів, головно тих, що взагалі не бажають бачити Україну вільною, або принаймні не на тих українських землях, які вони самі хотілиб мати. З усіх тих чужих інформацій виходить наглядно, що німці завелись на Україні й на українському народови. Україна, як виходить, не дописує їм під кожним оглядом.

Та завелись не тільки самі німці. Завелись і ті, що розповідали неправдиві речі про український визвольний рух, як і про українських провідних людей. Приписуючи українським провідним людям всяку гидоту, ось ті обріхувачі українського визвольного руху тепер цілком загубились, бо нема потвердження на те, про що вони писали і що заповідали.

А з цею справою є так:

Україна не є якимсь виїмковим краєм, а український нарід не є виїмковим народом. У всіх краях і серед усіх народів діють ріжні чинники; і бувають всіляки люди: морально високі й більша чи менша мерзота. Те саме є і з українським народом. Та це не має нічого спільного з благородними, чесними і свободолюбними його змаганнями. Хто дійсно знає український нарід і його змагання, той переконаний, що на українському народови заведеться кожний, хто думає цей нарід у явний чи хитрий спосіб поневолювати і визискувати. Тепер пробують це робити німці. І цілком природно стрічаються з опором. Цей опір не буде маліти. Він буде тільки збільшатись. І то без огляду на те, чи націстична сила буде слабнути чи кріпшати. Розуміти цього не можуть тільки ті професійні обріхувачі українських визвольних змагань, до яких треба зачисляти ворожу українському народови пропаґанду, а в дальшу чергу і пропаґанду яничар. Та остання, у свойому комуністичному виданню, ще гірша від пропаґанди історичних ворогів України.

ЯК НАВЧАЮТЬ ОФІЦИРІВ ПОВОДИТИСЯ З ВОЯКАМИ

Лютенант Т. Філдінґ подає в офіціяльному орґані Американського Леґіону широкому загалові досі мало відомі факти про нові тенденції в вишколі американського офіцирства. Зогляду на те, що ці тенденції являються в значній мірі зірванням з старими традиціями, вони заслугують на ширшу увагу.

Оповідає лютенант Філдінґ, як то одного дня він дістав приказ зголоситися до кляси при школі артилерії на одному форті. В той час він мав за собою 14 місяців праці коло вишколювання рекрутів. Тому й вишкіл для нього, для офіцира, видався якоюсь забавкою або помилкою. Та помилки не було.

Підчас церемоній відкриття курсу він побачив довкола себе багато молодих офіцирів, як він самий; та між ними були й старші рангою й віком офіцири: старі воркотливі полковники, і череваті майори. У своїх промовах ґенерал, основник школи, та полковник, директор школи, пояснили провідну думку школи: мовляв, мала вона на цілі відсвіжити знання офіцирів. Вони призналися, що до цього не мали вони ні повновластей ні фондів. Полковник говорив: „Цей курс є основний і практичний. Ні один офіцир не може вважати себе компетентним, якщо він не може робити все, що вояки можуть робити, лише краще від них. Через цілий наступний місяць ви будете жити, як прості вояки, і працювати, як прості, аби пізнати все, що треба, аби добре видавати прикази".

Школу відкрито з чотирома тимчасовими клясами й 35 офіцирами. Нині школа має 18 будинків, парадну площу, стрільницю й все інше, потрібне для військової школи. Вісім сот офіцирів дістало в ній дипльоми, при чому багатьом не вдалося дипльомів дістати. Вона випускає тепер по 200 офіцирів у місяць. Нині кожний офіцир, чи він лютенант, чи полковник, чи службовий офіцир чи резервовий, має перейти цей курс, заки його вишлють на поле війни.

У першій клясі вчили „військового проводу". На одній лісовій поляні офіцири станули рядом і викрикували команди всею силою леґенів. Інструктори були без милосердя. Як офіцири вийшли з цеї кляси, їх голоси мали силу, самопевність, почуття влади.

Потім учили їх, як учити інших. Вчили їх додавати гумору й завдавати питання, які розбуджують цікавість слухачів. Вчили їх, як ставити вояків супроти сонця, якщо вони прислухуються довшим виясненням офіцирів. Радили офіцирам наперед вояків накормити, а доперва відтак їсти самим. Заборонено всяке грубянство й сороміцькі жарти. Офіцирові не вільно покпиватися з вояка, ні грати супроти нього короля. Не вільно вояка картати перед його товаришами, ні діткнутися його особи без його дозволу.

Розглядано теж докладно й подробично відношення між ранґами. Провідник має бути батьком, братом і дядьком для своїх вояків. Він має проявляти запал до їх успіхів, і бути толерантним для недостач. При тому він не може бути занадто з ними за панебрате. Він має бути терпеливий, як Йов, льояльний як Йонатан, і мати охоту Марти прислужитися іншим. Інструктори повтаряли постійно офіцирам: „Дбайте за своїх вояків, а вони подбають за вас".

Потім вчили їх піших вправ. Молоді офіцири машерували легко, але старші офіцири мали з маршом немало труднощів. Вони стогнали на свої нагнітки підчас вправ. Одначе вони почували гордість, коли уставили самі свої шатра та зложили в піраміди свої кріси. Завдяки свому завзяттї ці майори й полковники були скоро найкращими вояками.

Починали вправи від найпростіших річей: від звороту вправо, від звороту вліво, а скінчилися аж військовою церемонією. Кожний офіцир переводив вправи з іншими.

Потім прийшла черга на мотори. Офіцири оділися в „оверолси" і станули коло великих військових троків. Наперед смарували машину. Потім шукали, що бракує машині, котра зіпсувалася. Коли вони нарешті поховали своє наряддя й втерли піт і олій з чола, вони знали, що трок іде, як годинник, від коліс до верху.

Потім прийшла черга на їзду. Наперед на рівнині, потім на стрімкій похилости, потім на скруті, потім по чортівських перешкодах.

Потім офіцири вчилися, що робити в різні воєнні пригоди. Отже спустили трок в озеро, виловили його і направляли. Отже перевозили „джіп" залізною линвою, розтягненою 200 стіп понад пропасть. Або завинули в полотно півтоновий трок і переправляли його через лісову ріку.

Наконець, їхали конвоєм у „блекавт". І вони їхали в першому ряді, ведучи за собою інших. Ніч була без місяця. З дороги підносилася курява до неба. Інколи шофери були просто осліплені. Відділи мали різні пригоди, але офіцири після них знали вже докладно з власного досвіду, під якою пресією працюють ті, що їздять автами ніччю.

Тепер прийшла наука заряду й рекордування. Учитель говорив: „Панове, в цій клясі ми будемо сержантами і канцелярійними помічниками. Ми будемо робити все, що вони роблять, дійсно виконувати їх обовязки".

При нauці тут ранґа не рахувалася. Кожний діставав „клясу" („марк"): достаточну або недостаточну. Вісімнацять годин практичної, напруженої роботи, і кожний з них уже знав, як вести книги армії.

Тепер прийшов на чергу заряд менажою. Кожний офіцир мав передовсім дивитися за те, аби вояки діставали можливо найкращу поживу. Він мусить їсти як найчастіше разом звояками. Як страва несмачна, він має найти причину. Він має оглядати кухні, добачувати недостачі. Він має вміти виплянувати зрівноважений харч для 250 вояків, замовити поживу від комісаріяту, й найти в підручниках відповідні поради про приготування поживи. Він має знати, як гострити ножі, як консервувати мясо, як заморожувати відпадки. Наконець офіцири мусіли закотити рукави й приготовити для вояків „чов" (їду). Не вийшов щоправда знаменитий обід, але нарікань було мало.

Від цього офіцири перейшли до хемічного воювання. Мусіли вчитися пізнавати по гарних запахах небезпечні ґази. Шкляні рурки з небезпечними ґазами вибухали коло них, аби вони навчилися, як кожний ґаз розходиться. Вони запізнавалився й зо слізним ґазом і з уживанням ґазової маски.

Потім пізналися з батерією в огні. Замісць видавати прикази, вони самі обслуговували гармати, як прості артилеристи. Вони навчилися напамять роботу кожного вояка.

Поміж тими лекціями йшли менші: наприклад навчання боєвого телефонування. І гиґієна й саніҭація, головно як здержувати поширення пошесних недуг.

30 днів такої науки, і кожний офіцир почувався водночас і старим офіциром і старим вояком. Він уже не був офіциром для паради. Він уже не потребував казати: „Сержант, веди далі!" Він міг це все робити самий.

Признання до Вини

Президент Фордгемського університету, священик Роберт І. Ґенон, в День Праці виголосив до 1,300 учеників свойого університету промову і перед ними заявив, що він не мав рації, коли критикував політику президента й проголошував в Америці ізоляціонізм. Президент мав рацію, а священик Ґенон і інші ізоляціоністи помилялися. „Нині воно трошка за те соромно, але багато з нас нині є готові встати і признати, що він мав рацію, а ми ні", говорив він.

На цьому місці не ходить про саму політику президента чи про переконання ізоляціоністів. А ходить про те, що священик Ґенон в так мужній спосіб признався до помилки, ще й до того перед тими студентами, над якими він є найвищим зверхником, та перед котрими він давніше виголошував чимало промов, пропоівдуючи свій помилковий ізоляціонізм. Уявім собі нашого старо-краєвого ректора університету, чи хочби директора якоїсь ґімназії, чи семинаря, котрий виходить перед своїх учеників і каже: „Хоч воно соромно признатись, але довгий час я говорив вам таке, що невідповідало правді. Я осуджував іншого чоловіка за його роботу, а тепер бачу, що він мав рацію, а я помилявся". Уявити собі такого ректора, чи директора ґімназії, остаточно, можна. Але здибати його — це вже тяжча справа.

У старокраєвім вихованні натиск клали на розум, мудрість, знання, інтелект, а не на гарні прикмети характеру. Перевагу давали першим, а не другим. В американськім і анґльо - саксонськім вихованні перевагу дають характерови. Серед корінних американців і анґлійців лекше признатись до недомагань розуму, ніж до недомагань характеру. Навіть в щоденному житті фраза — „ю фул", „донт бі е фул", не є така обидлива, як булаб вона серед української суспільности. В старім краю назвати когось прилюдно „дурнем", це булаб дуже тяжка обида. Обиджений чоловік вже скорше простив би, якщоб йому хто закинув, що він крутій, підступний, зрадливий, безсловний, а навіть обманець, ніж би мав йому закинути, що він дурень. Назвавши когось шубравцем, можна дуже легко одобрухати його додавши, що — всетаки він дуже здібний і має багато знання. За останнє признання обиджений змякне і простить всі попередні обиди. Бо перевагу в пошані він дає своїм інтелектуальним здібностям, а не характерови.

З таким наставленням людина дуже не любить признатись до помилки. Навіть коли та помилка така очевидна, що всі її найвиразніше бачать, діткнений нею чоловік не хоче отверто і виразно признати так, як це зробив священик Ґенон. Зрозуміло, що й серед нас є винятки, але тут мова про більшість, а не про винятки. Щоб відпекатись якоїсь помилки, дана особа буде брехати, крутити, видумувати всілякі речі, надриваючи тим прикмети свойого характеру, аби тільки доказати правильність свойого розуму. Коштом характеру відбувається латання поваги до інтелекту.

Дискусія над знанням і над прикметами характеру відбувається в нас дещо інакше, ніж в корінно американській, чи англійській суспільности. Про характер, як про менше вартну частину людської душі, можна в нас говорити свобідніще. Ця тема не є наладована динамітом так, як тема про чийсь розум. „Він видержливий, — невидержливий; має слабу волю — має сильну волю; Зміняє свої переконання — не зміняє свої переконання. Всі ці речі про когось можна говорити, не наражаючись, що вони, дійшовши до ух даної особи, викличуть бурю. Але торкнутись чийогось розуму, чийогось знання і сказати, що в даної особи нема потрібного знання для даної роботи, нема уяви, проникливости, розуму — це вже небезпечна річ. Характер можна квестіонувати і над ним дискутувати. Але розуму — борони Боже. Це недоторкальна річ.

Тому, що розум, знання — це якась недоторкальна святість, також поняття скромности в нас набирає дещо відмінної форми, ніж серед інших людей. Ось, скромність чоловіка цілком не потерпить, коли він на зборах про себе скаже, що „видержить на своїм становищі, не подасться й буде робити в найкращій волі все" — аби лише додав, що в нього „не має великого розуму, а такий собі — маленький". Признання до малого розуму є доказом скромности. Вихвалювання прикмет характеру цеї скромности не надриває.

Зате дана людина далаб великий доказ нескромности, якщоб заявила: „Чи вистарчить в мене сили волі і сили переконання довести дане діло до кінця, чи ні — я не знаю; можливо, що не вистарчить і по середині діла я його

(Докінчення на сторонї 3-тій)

Мартин Кукучин.

Тіни та Світло

(Образок із словацького життя). (2)

— Руки вже отяжілі, я слабий наче муха, та...

— Та... та... А ти ще мучишся для неї? Маєж вона Бога в серці? Не руш сокири, бо, бо... А де вона?

— Пішла до сіна.

— До сіна — з росою! Там іще роса, а вона вже пішла? Чого вона там шукає? Не могла сама собі врубати дров? — Така молода! Чуєш, не торкайся тої гиляки. Хай собі кладе на вогонь, що хоче. Колиж сама не хоче рубати, хай найме собі рубача. Має защо!

Говорила це Софія скоро, схвильовано. Марину ненавиділа. Проти того, щоби брат женився з Мариною працювала з усіх сил зараз від початку. Як не могла перешкодити цьому, зненавиділа братову хату, навіть на весіллі не була. Колиж братові почалось жити щораз гірше, не могла перемогти себе. Вроджена добрість привела знову її до брата. Всеж не могла простити йому, що оженився з Мариною, а скільки разів стрінулася з ним, усе йому попрікала.

— Ей, говорила я тобі, говорила, та на горе ти не хотів слухати мене. Або бодай, щоби ти був не все записав їй, навіщо ти підписував це?

— Так, так! Волів я собі руку відрубати, волів відрубати! Ой так, на другий раз був би чоловік мудріший.

— Так, так, а тоді ти гнівався. Говорила я, не дай себе їй підійти. Ще колиб ти був молодий, воно мене так не боліло би, а то чоловік старший, при здоровому розумі! Де то той твій розум дінувся, щоби так дати одурманити себе.

— Оставмо це, вже пропало. Господь Бог скарав мене за гріхи. Якжеж я зарікався по смерти першої, що про другу навіть не подумаю, а ось...

Сльози станули йому в очах. Скільки разів пригадав собі перше щасливе подружжа, не міг спинити сльоз. Його сестра не була такого мягкого серця. Ще ніхто не бачив, щоби вона плакала, тому сердили її братові сльози.

— Чогож нарікаєш? Іди по раду до голови. Не будь наймитом у власній хаті, а покажи їй, хто ти.

— Ой доленько моя, доленько!... Воно вже не дасться направити.

— Роби собі, як знаєш, та таким дурнем... Ех, що буду говорити тобі. Йду до сіна. Бувай здоров. Та затям собі, що коли так на все будеш дозволяти, то ще не було зле, а щойно буде.

Вийшла на дорогу, а Андрій остав під шопою в тяжкій задумі.

II.

Сонце зайшло як Марина Кутранева вернулася до дому. Насамперед кинула оком на шопу. Лице їй запалоло гнівом. Купа гилячча нерушена. Скинула в сінях клуночок, сперла граблі до стіни та певним кроком ввійшла в хату. Була на те приготована, що чоловік не нарубає хворосту, тому вже уложила собі, як на нього насварити.

Чоловік лежав на ліжку нерозібраний. Це її розсердило.

— Знову вилігуєшся! Радаб я знати, коли вже до чорта виспишся. Нема чоловіка на світі, що стільки дрімав би. Не булоб дивоти, колиб ти з лінощів зогнив за життя... Щож це, навіть і не ворухнеться!

Андрій лежав на ліжку й навіть не ворохнувся. Марина прискочила до нього та шарпнула за руку.

— Встаньжеж уже раз! Як за дня виспишся, не дивота, що в ночі ока не можеш прижмурити. Щож, не встаєш?

— Не можу, — відповів Андрій слабим голосом.

Марина засміялась ґлумливо:

— Не може, втомився при роботі! Був від ранку при сіні, на спеці. Виніс чотирнацять кірців збіжжа на плечах, або може скородив увесь день.

— Колиб я міг, я робив би.

— Мовчи, ти лінюху! Щож, нарубав ти хворосту? Не міг — рубати не може, а їсти може...

— Не буду тобі довго заваджати. Мій обід там на припічку. Певно тобі жаль його. Візьми собі тай зїдж, мені вже не треба.

Обернувся до стіни та стогнав. Марина глянула на нього сердито й вийшла до кухні. На припічку стояв Андріїв обід — неторкнений. Каша, зварена ще раненько, заносила квасом. На теплому місці скисла. Марина вернулася в хату, непевним оком дивилася на ліжко та стояла довго, довго. Готовилася до якогось нового, нечуваного вчинку. Її гарне лице насупилося, видно було, що боролася зі собою. Вкінці приступила до ліжка та промовила:

— Андрійцю, спиш? Що тобі долягає?

Голос її був мякший ніж звичайно. Минуло стільки літ, а Андрій не чув іще, щоби вона коли так говорила. Був би вискочив на рівні ноги з ліжка, був би обняв її, був би її навколішки перепрошував, та не міг рушитися. Не відповідав, щоби лише ще так говорила до нього.

— Андрійцю! Андрійцю! Що з тобою?

Говорила ще лагідніше, лицем її пробіг якийсь переляк. Нахилилася над ним, начеб хотіла йому заглянути в лице.

— Чому скриваєшся переді мною? Андрійцю, я боюся, прошу тебе...

(Кінець буде).

НОВА СЕРІЯ КНИЖЕЧОК Б. В. І.

Бюро Воєнних Інформацій щойно видало книжечку „До Нових Горизонтів — Світ Після Війни". Є це перший випуск нової серії брошур на теми звязані з майбутнім миром. В тій книжечці подані заяви і промови, що окреслюють або освітлюють розвиток політичної думки Обєднаних Держав.

До першої книжечки ввійшли промови віцепрезидента Генрі Валеса, державного підсекретаря Сомнера Велеса, амбасадора Джона Дж. Вайнента, і директора Ради Господарської Війни Майло Перкинса.

Директор Бюра Воєнних Інформацій, Илмер Дейвис, заявив, що цей підбір зроблено „тому, що згадані промови кидають світло на розвиток американської думки про післявоєнний світ і то з ріжних точок погляду. Залежно від ріжних ділянок, у яких згадані американські провідники займають відповідальні становища, вони підходять до справ та накреслюють пляни, як їх можнаб полагодити".

„Та це не є такі промови, — дазав далі Дейвис, — які будуть інтересні тільки для історика. Поодинокі громадяни найдуть в них розяснення свого особистого відношення до того, як виграти війну, та який мир буде після неї".

Примірники нової книжечки можна дістати з Бюра Воєнних Інформацій. Писати треба на адресу: **Office of War Information, Washington, D. C.**

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Домашній Фронт

Кожну ділянку цієї війни треба брати під увагу у звязку з іншими ділянками, а також як частину цілого воєнного зусилля. Наші хінські союзники примушують японців відступати в центрі боєвого фронту, довгого на тисячі миль, підчас коли наше військо бє по обидвох крилах того фронту. Завзятий совєтський опір не дозволяє націстівським літакам атакувати масово британські і американські літаки та тенки в лібійській пустині. Наші кораблі привезли американські гармати, тенки і бомби до Африки, а 200 чи навіть більше кораблів, спущених на воду в „День Праці", є доказом, що ми на другий рік досягнемо нашої мети і будемо будувати десять разів більше кораблів ніж цього року.

Дня будови тих кораблів та для виробу тисячів гармат, тенків і літаків, для нас самих і для Обєднаних Держав, треба буде багато більше вишколених робітників чим тепер. Місце молодих людей, що кидають фабричні станки і відходять до армії, мусітимуть заняти старші чоловіки й жінки. З кінцем найближчого року кожна чертверта, а може й кожна третя жінка, буде працювати. Третина жінок буде занята в одній чи другій ділянці воєнної індустрії.

Треба навчити міліони робітників нових родів праці, щоб можна було доставити на час зброю, якої потребують наші вояки, бо кожна наша втрата часу, це користь ворогови. Час і засоби, при помочі яких можна зберегти працю, збільшують нашу робітну й боєву силу. Тому то в час, коли американські військові герої збирають належну їм славу, „вояки продукції" за фабричними варстатами також одержують почести за свій вклад у справу перемоги. Недавно шіснацять чоловіків і одна жінка дістали перші почесні признання у виді Грамот Індивідуальної Продукції за те, що між 12,000 людьми подали найкращі думки, як збільшити кількість і поправити якість воєнних виробів.

Летунському Корпусови Треба Механіків

Армійський Летунський Корпус потребує фахових механіків у віці від 18 до 44 років. Прохання належить вносити до найближчого рекрутаційного бюра. Апліканти не мусять бути летунськими механіками, бо фахівці від автомобілевих, тракторових і Дізелевих моторів, від фармерських машин та від тягарових автомобілів легко навчаться, як направляти і тримати в порядку літаки. Рушникарі, годинникарі, спеціялісти від виробу інструментів чи від направи водомірів, найдуть працю як летунські зброймайстри (арморерс); радіотелеграфісти і радіомеханіки, як теж інші знавці служби звязку найдуть заняття при летунському радіо. Споювачі і метальовці будуть вжиті для ріжних праць при обслузі літаків на землі.

Горожанський Воєнний Підручник

Бюро Цивільної Оборони видало книжечку під заголовком „Що Я Можу Зробити" (Гват Кен Ай Ду), в якій пояснено, що кожний американець може зробити, щоб помогти виграти війну. Вона дає точну і вичерпну відповідь на ті питання, які кожного з нас найбільше турбують від зловіщого дня 7-го грудня 1941.

Це є перша офіціяльна збірка пояснень про всілякі види і можливости добровільної воєнної праці. Видано її у відповідь на тисячі запитів, які приходили від людей, що мають багато вільного часу, як і таких, що його цілком не мають.

„Кожний чоловік, жінка й дитина в Америці має зброю, якою можна побивати Держави Осі" — заявив Джеймс М. Лендис, директор Бюра Цивільної Оборони, випускаючи цю книжечку у світ. Не конче треба мати вільний час, щоб брати участь у воєнному зусиллі. Зброя для цього рода війни є скрізь: в приватних домах, бюрах, у школах і в клюбах. Ми вже починаємо її вживати, але тільки починаємо. Недавно голова Бюра Воєнних Інформацій, Елмер Дейвис, сказав, що ми є тільки по кістки у війні. Ця книжечка поможе нам зайти у війну аж по пояс, якщо її прочитаємо і будемо по ній поступати".

Копії цієї книжечки можна дістати в місцевих Радах Цивільної Оборони, або у головному бюрі, у Вашингтоні.

Армії Потрібні Машинки до Писання

Багато американців моглиб безпосередно причинитись до воєнного зусилля, помагаючи урядови розвязати одно пекуче питання. Армії і фльоті потрібні машинки до писання. Треба їх пів міліона. Фабриканти машинок до писання продукують тепер зброю і всілякі воєнні інструменти. Вони можуть заспокоїти тільки третину повищого запотребування машинок. Решту треба буде дістати від бизнесменів, зі стейтових і громадських канцелярій та від приватних власників.

Уряд закупить ті машинки по такій ціні, яку власник дістав би був міняючи стару машинку на нову на 1-го лютого 1941, без огляду на те, скільки машинка втратила від того часу на вартости. Її після того направлять і віддадуть до вжитку щораз то зростаючого американського війська. Відомі торговці машинками до писання будуть закуповувати їх для уряду, як агенти Департаменту Скарбу.

Для виконання урядової будівельної програми у звязку з війною, на яку призначено 7 біліонів долярів, треба більше теслів ніж їх є в Америці. Длятого краєве стоваришення будівельних контракторів і інтернаціональна юнія теслів влаштовують спеціяльні курси для термінаторів того фаху.

Мужчини у віці до 50 літ **можуть** тепер вступати до армії, але мусять наперед дістати на це дозвіл від місцевих асентирункових комісій. Армія не хоче забирати старших фахівців, занятих при воєнній продукції.

Признання до Вини

(Продовження зо стор. 2-гої).

покину; але одно певне — в тім ділі я маю ґрунтовне знання, **визнаюся в нім дуже добре і до нього я дуже добре** інтелектуально вишколений". Це вже булаб нескромність. Як можна хвалити свій власний розум?!

До ще більшого нетакту і нескромности належить в нас те, коли дана особа сама про себе говорить, що в неї в даним ділі більше розуму, ніж у другої особи і тому дане діло повинно бути поручене їй, а не іншій особі. Це вже дуже несмачна самохвальба.

Серед деяких обставин ці слова можуть дійсно відбивати дешеву самохвальбу і зарозумілість. Але серед англьосаксонців буває зовсім інший підхід до тої самої справи: Якась особа може говорити, що розумніша в данім ділі від іншої, не в цили самохвальби, лише в цили кращого виконання даної роботи. Друга особа може бути розумніша в іншім ділі. Остаточна сума цілого знання другої особи може бути більша, ніж знання першої, а проте перша може краще надаватись до якогось спеціяльного завдання, бо в тім особливім завданні має більше знання від другої. Заставити кравця шити черевики, а шевця краяти одежу — само собою є дуже нерозумним.

Про такі речі треба і в нас отверто дискутувати. А ми могтимемо свобідно над тим дискутувати лише тоді, коли на перше місце поставимо характер. Коли будемо обиджатись не тоді, як нас хтось назве „дурним", лише тоді, коли хтось нам закине чорні прикмети характеру. Хай інший чоловік хрипне, називаючи нас „дурними". Наш справжній розум остаточно таки проявиться і завдасть другому брехню, коли той дійсно брехав. Поставивши характер на почеснім місци, будемо поступати так, як священик Ґенон, котрий коштом авторитету свойого розуму врятував добру славу свойого характеру. А на далеку мету врятував також добру славу самого розуму.

Характер треба ставити на першім місці ще й тому, що від нього, в далекім бігу, залежить також розум, справжня мудрість. Це парадокс. Вперті люди, котрі бояться признатись до помилки і ріжними способами виправдують правильність свойого думання, — хоч роблять це на те, щоб доказати свій розум, фактично доказують тим свій нерозум. Справжня мудрість не боїться признатись, що даний шлях був лихий, та завернути з нього. Справжня глупота, фактично коріниться у царині неопанованих почувань, в царині розхрістаного характеру. Хто опанував силу і мораль почувань, той здобув коли вже не саму мудрість, то основу для справжньої мудрости.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допомагаймо Америці працею і жертвами.

Переживаємо часи, в якому наша прибрана Батьківщина опинилась в небажаній війні. В цих напружених часах воєнне зусилля вимагає від всього громадянства більшої активности на всіх ділянках.

Нам, українцям, треба працювати в цьому напрямку з більшою посвятою, щоби зєднати серед американського суспільства більше вирозуміння для української справи. Нам треба в теперішному часі відперти наклепи, звернені в сторону українського народу і нас самих, бо є одиниці, що в підлий і несовісний спосіб стараються очернювати нас перед американською публичною опінією. Усе те відіпремо щирою працею і жертвою, та відданням всіх можливих услуг змаганням американського уряду віднести повну перемогу над ворогами. Ми вже віддали тисячі найкращих синів, мужів, братів для американської армії, котрі на бою слави боронять цих прінципів, що так дорогі кожному громадянинови Америки. Наші часописи, радієві програми, як і наші церкви закликають наше громадянство до найбільшої посвяти. Наші орґанізації й громадяни закупили на грубі міліони долярів воєнних бондів і складають жертви на ріжні патріотичні й гуманітарні орґанізації, що є на услугах воєнної допомоги. Біда тільки в тому, що про цю нашу працю й жертвенність мало хто знає, а коли і знає, то дуже мало. Ми звикли жертвувати і працювати зігнувши спину, а не хочемо постояти за те, щоби це було нашим українським кредитом. А це не є добре.

Щоби ми могли більше посилити працю для піддержки Америки, нам треба належати до такої гуманітарної орґанізації, якою є Американський Червоний Хрест. Ось тому нам, жінкам українського походження міста Ню Йорку, треба належати до Українського Відділу Американського Червоного Хреста, котрий вже існує в Ню Йорку від довшого часу, виконуючи обовязки, наложені на нього Філією Американського Червоного Хреста. Наш відділ числом не великий, бо начисляє около сотні членів. Та за свого існування віддав до Філії А. Ч. Х. більше як чотири тисячі годин праці. Працю цю ми виконували частинно в своїх домах, а в більшій части в нашім приміщенню, що находиться на долині міста Ню Йорку, при 423 Іст 9-та вулиця. Працю ту ми виконували при шиттю ріжного рода білля для ранених вояків, бандажів, плащів для лікарів, та багато жіночого, діточого та мужеського убрання, що його А. Ч. Х. відсилає для потерпівших війною вдів, сиріт та старців по цілому світі. Наші члениці, виконуючи таку працю, ніколи не забувають, щоб при шиттю вишити щось в українському стилю. За цю працю продукційний департамент дав особливу похвалу нашим членицям. Багато нашої роботи враз з українською вишивкою, можна було оглядати за виставою на пятій евені в А. Ч. Хресті.

Попри це шиття наш відділ збирає жертви на А. Ч. Х., Ю. С. О., та інші гуманітарні цили. Зокрема на А. Ч. Хрест ми дали в тому році $500. Цього літа ми відбули 10 походів на долині міста Ню Йорку, при вивішуванню так званих „Сервіґ Флеґ", присвячені нашим хлопцям в армії. Хоть було багато клопоту через наших сусідів щодо українського жовто-блакитного прапора. Наш відділ гордо відбував ці походи під покровом американського прапора, Червоного Хреста, як теж і українського жовто-блакитного прапора. Публика, що приглядалась походам, витала нас сердечно, знаючи, що це відділ в одностроях А. Ч. Х., українського походження. Доказом був наш прапор та наше патріотичне жіноцтво. Наш відділ брав участь в поході на 5. евені „Ню Йорк у Війні". Ми брали участь у святі зложення вінків на гробі героїв Американської Армії, теж з українським народнім прапором, на Рівер-Сайд Драйв, при співучасти багатотисячної публики. Дня 29. серпня ц. р. наші члени віддали часть своєї крови до вжитку А. Ч. Х. До цього часу, як бачимо, виконали ми це, що було в нашій силі. Зробили, що могли після нашого знання та наших вільних хвиль. В теперішному часі, коли запотребування А. Ч. Х. є великі, заряд настоює на наш відділ над посиленням більшої праці. Щоби ми могли виконати все належито й на час, уряд Українського Відділу А. Ч. Х. звертається отсею дорогою до всього українського жіноцтва в місті Ню Йорку, щоб помогло нам у благородному ділі. Приходіть до нашої домівки, вписуйтесь у члени нашого відділу. Нехай в цих осінних та зимових вечерах нас засяде до праці сотні українських жінок. Нашої помочі потребує Америка нині, зараз! Поможіть нам виконати наложену на нас працю та разом постараймось, щоби наше українське імя було на першому місці. Кличемо до наших українських матерей, що мають синів в американській армії, щоби приходили до нашої домівки, де найдуть щире приняття. Їм певно буде приємно побачити, як наші члениці приготовляють ріжного рода причандали для ужитку наших вояків, а робота, виконувана ними, може попасти якраз для їхніх синів. Просимо також громадян доброї волі надсилати жертви до відділу на закупно ріжного рода приборів, що є необхідні для ведення дальшої праці, як от машин до життя. Ми на це фондів не маємо. Маємо на програмі виробити більшу скількість светрів та передати їх для наших вояків, як дар від нас — українців. Потрібно фондів на закупно вовни. Памятаймо, що надходить зима, а з нею прикрі переживання наших вояків серед холоду. Ці, що мають знання при вироблюванню таких светрів, нехай зголосяться до нашої домівки. Тим знова, що хотілиб випозичити нам свої машини до шиття на зимовий сезон, будемо вдячні. Потрібно нам більшого приміщення, щоби було досить місця для шиття, гафтування, влаштування курсів першої помочі та орґанізаційних зборів.

Українські жінки! Візьміть собі до серця наш поклик. Нехай наша домівка зароїться від нашого жіноцтва при праці для А. Ч. Х.

Всіх охочих, котрі хочуть піти за нашим покликом та схотять працювати з нами, просимо звернутись на таку адресу: „Юкрейнієн Юніт-оф Ді Америкен Ред Крос", 423 Іст 9-та вулиця в Ню Йорку. ЗА УРЯД УКР. ВІД. А. Ч. Х.:

Катерина Джорджія.

Українські жінки з Укр. Відділу А. Ч. Хреста в параді „Ню Йорк у Війні".

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Великий Концерт Української Дивізії Ю. С. О.

Українська Дивізія ЮСО Великого Ню Йорку влаштовує великий концерт з багатою і добірною концертовою програмою. Концерт відбудеться в неділю, 20-го вересня, в 3-тій годині пополудні, в Вашинґтон Ирвінґ Гайскул і буде завершенням кампанії нюйорських українців у збірці 12,000 долярів на допомогу американській армії.

Концерт влаштовується в честь американських вояків українського походження і, безперечно, що всі американські українці Ню Йорку прийдуть віддати честь і пошану тим синам українського походження, які сьогодні зі зброєю в руках захищають нашу прибрану батьківщину, нашу свободу і демократію.

В концертову програму входять найкращі українські і другі концертові сили. В першу чергу **виступлять два українські хори з найкращими піснями. Скрипкове сольо виконає** один з кращих солістів симфонічної оркестри „Нешенал Бродкестінґ Компані".

В програму також входять два сольові виступи двох відомих українських співачок, ґрупа українських танцюристів і другі номери.

Комітет Української Дивізії ЮСО робить усі старання для того, щоб подати нюйорським українцям таку концертову програму, якої вони вже давно не мали нагоди бачити і чути.

Всі орґанізації, які входять в склад Української Дивізії ЮСО, забрали для своїх орґанізацій тикети, котрі продаються наперед, як рівнож тикети будуть продаватися при касі. Кожний член будьякої орґанізації повинен старатися набути тикети для себе і своїх знайомих в представника або секретаря свойого відділу.

Увесь дохід зі згаданого концерту буде повернений на Фонд ЮСО на вивершення квоти в 12,000 долярів, яку українцям Великого Ню Йорку призначено зібрати. Дотепер на руки Комітету Української Дивізії передано поверх 7,500 долярів.

Всі орґанізації, які розпродадуть тикети на концерт, будуть мати зараховані ті гроші на конто квоти свойого відділу, яку дістала кожна орґанізація.

Комітет Української Дивізії ЮСО закликає всі українські товариства, братства, клюби і парохії занятися поширенням і продажом тикетів на цей концерт для забезпечення повного успіху.

Кожний присутний на концерті буде мати почуття не тільки великого духовного задоволення, слухаючи добірну концертову програму, але рівночасно кожний, хто прийде на цей концерт, буде мати почуття великого морального задоволення, знаючи, що в цей спосіб він шанує американських вояків українського походження, та що дохід з цього концерту піде на допомогу американській армії, для скріплення її моралі, котра потрібна для того, щоб перемогти ворога, який напав на нашу країну.

За Комітет Української Дивізії ЮСО:

Омелян Ревюк, предсідник;
Платон Стасюк, касієр;
Вол. Рибак, секретар.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НАЦІСТИЧНІ ЛІДЕРИ ГРАБУЮТЬ СКАРБИ ШТУКИ.

Нідерляндське Інформаційне Бюро дістало вістку з Голяндії, що різні націстичні головачі грабують на приватну користь голяндські збори штуки. В грабунку помагає справна орґанізація з прихильників націзму, що жили здавна в Голяндії як купецькі представники, комісові аґенти, а то й просто як аґенти-провокатори.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ

НА СХІДНІМ ФРОНТІ НІМЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО ЗИМИ

(ОНА) — Недавно вернув з Балкану добре поінформований чоловік, що каже, що німці вже приготовляються на східнім фронті до зими. На Балкані вони вже забирають на фронт всі коні і мули. Минулої зими німці переконалися, що по болоті ліпше є їхати кіньми ніж моторовим троком, тому забирають в людей коні, яких уживатимуть до транспортації военного знаряддя і довозу армії харчів. Але їм треба до того 4,000,000 коней. Найбільше коней вивозять німці з Мадярщини, Румунії і Хорватії. Відти німці тягнуть, що тільки можуть захопити, навіть господарські вози забирають на военний фронт. З тої причини в румунських і мадярських містах запанувала велика дорожнеча на споживчі продукти, бо селяни не мають чим доставляти своїх продуктів на ринок. А як посилають їх залізницею, то міщани мусять дорожче платити за всі фармерські продукти.

Кажуть, що німцям вже нестає оливи і вони взивають тих мадярів, що випасають коней, щоби вони старалися збільшити скількість коней в Мадярщині.

ЛІТАННЯ МОЖЕ ШКОДИТИ ЗУБАМ?

Один летун і один дентист написали до Журналу Американського Зубарського Союзу, що виходить у Шікаго, спільну статтю про вплив літання на зуби.

Кажуть вони, що певні менти в літанні мають далеко йдучі наслідки на акцію мозку й відживну систему зубів. Відноситься це спеціяльно до того менту в літанні, коли літак, опустився вниз, підноситься скоро з великим напруженням вгору. Внаслідок ділання центрофуґальної сили, кров виходить летунові з певних кровоносних клітин, а виходить в інші. Внаслідок того він відчуває поважні фізичні зміни в своїм мозку, котрі летуни навіть назвали „блекавтом", бо він виглядає на моментальну втрату памяти. Від ділання цеї самої сили кров виходить теж з ясен зубів. Тому автори статті кажуть, що вони навіть не дивувалися би, якби такому летунові деякі зуби зовсім завмерли.

Шкодити летунським зубам могло би теж сильне зимно, яке часто панує на великих височинах, до котрих долітають літаки. Це зимно могло би ушкодити мякушку зуба.

Стаття пише більше про можливости таких впливів, ніж про них як справжні факти. Автори самі зовсім щиро кличуть лікарів і летунів розслідити справу.

ХОРВАТСЬКІ ТЕРОРИСТИ ПРОТИ ТЕРОРИСТІВ, ЩО КООПЕРУЮТЬ З НІМЕЧЧИНОЮ.

У Хорватії почалася знову підноситися хвиля терористичних актів, звернених проти тих хорватів, що кооперують з Німеччиною й її аліянтами. Хорватський уряд оголосив великі нагороди за спіймання цих терористів, що кілька днів тому схопили в білий день у Пущці під Загребом фашистівського лідера Джуру Кейнрата. Німецькі часописи писали про це схоплення, що напасники могли втекти, бо їм помагало все населення. Досі арештовано 10 осіб.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 14. вересня 1942 року, в Phila. General Hospital помер у 66 році життя

ІВАН МОКЛЮК,

довголітній член Тов. Мир, від. 324 У. Н. Союзу.

До Тов. і Союзу вступив в 1918 р. Покійний був дуже щирої вдачі. Походив зо села Шепарівці, Коломийського повіту, Зах. Україна.

Полишив у смутку трьох синів: Петра, Михайла і Василя та 9 внуків, а в старім краю жену Анну і дочку Марію.

Похорон відбудеться в суботу, 19. вересня 1942, з дому жалоби, 776 Tarrey St., Phila., в 9. годині рано до укр. кат. катедри на Френклин ул., а опісля на укр. кат. цвинтар на Факс Чейс, Па.

В. Й. П.

Гр. Бучко, секр.

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

Я. Береза.

Дещо про Хемію

Фізичні та хемічні явища.

Немає на світі нічого незмінного. Все, що бачимо довкруги нас, зміняється. Ці зміни відбуваються частенько так швидко, що й падуть нам у вічі. Іноді ж вони такі повільні, що їх бачити не можемо.

Бачимо, як опадає листя з дерев, жариться вугілля..., та не бачимо, як повстає, пр., камяне вугілля, чи нафтова ропа й т. ін.

А що ті повільні зміни в природі відбуваються, на те вказують, почасти, згадки попередніх поколінь. Рештуж відчитали вчені з книг природи, вони віднайшли в глибоких шарах землі такі ознаки, що з них могли зробити висновок про минуле. Доволі згадати про повставання камяного вугілля, ропи, шарів різних солей і т. п.

Усі зміни, що діються з чимнебудь, ми називаємо явищами.

Коли приглянутись явищам природи, то можна їх легко поділити на дві громади (групи).

Наприклад, від скелі відривається відщипок. Згодом він переходить у пісок. Пісок забирає з собою дощова вода, несе в річку, а річка розносить його по всіх усюдах далеко-далеко від матірної скали.

В чому суть цього явища?

Маленькі зерна піску, що повстали зкамяного відщипка, різняться від нього тільки формою та розмірами. Колиб їх удалось розбирати разом та скласти в одне, то знову ми дісталиб такий самий відщипок.

У тому явищі зміняється тільки форма, розміри та місце речі. Самаж річовина, тобто той матеріял, що з нього зроблена ця річ, залишається незмінена. Це явище фізичне.

Візьмім інше явище.

Кидаємо поліно в багаття. Воно запалюється, горить та спалюється. Залишається вугілля, попіл, саджа... Інакше: дерево перетворилося в зовсім неподібні до нього річовини, з відмінними ознаками. Колиб ті річовини посклaдати докупи, то дерева не дістанемо, бо змінилася річовина (матеріял), що на неї складалося дерево.

Таких явищ у природі так багато, що їх і не злічиш. Звичайно не виступають вони в природі окремо, а вкупі.

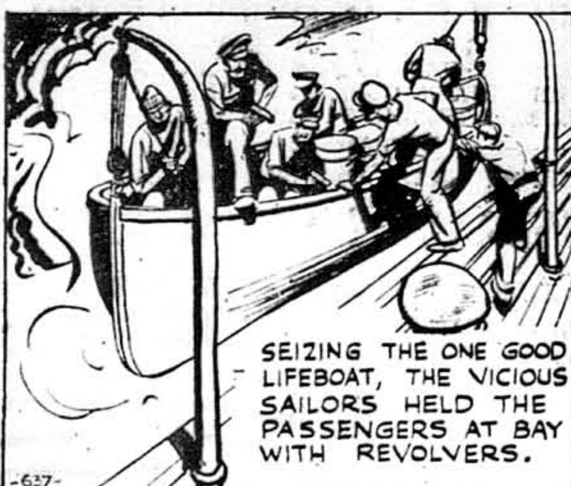
От буря вирве дерево з корінням. Це фізичне явище, бо після нього дерево залишається деревом. Та вирване дерево перестає рости, гине — зотліває. А це вже хемічне явище, бо при ньому витворюються з дерева інші річовини.

Першою групою явищ займається наука — фізика, другою — хемія.

А що, як ми вже згадали, хемічні та фізичні явища виступають звичайно разом, то хемія та фізика є — науки, що доповняють одна одну.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ТАРЗАН, ч. 637. Даріну відтручено.

Захопивши одиноку добру рятункову лодку, дикі моряки не допускали до себе нікого. А тим, що зближались до лодки, грозили револьверами.

В тій хвилі до них підійшла Даріна і промовила: „Я думаю, що ви мене не відкинете, а візьмете зо собою". Вона рахувала на спеціяльну ласку.

Один з моряків кинув на неї оком і завважив: „Гарна собі дівка і добре її булоб взяти зо собою". Та на це другий відповів:

„До чорта з нею, вона не здужатиме тягнути весла". З тими словами думну Даріну відтручено. Вона вибухла в гістеричний плач: „Я не хочу вмирати".